

អង្គការបណ្ឌិតសិក្សាស្រាវជ្រាវ

២. ប្រធានបទអង្គការសហប្រតិបត្តិការ

២.១. កម្មវិធី និងគោលនយោបាយ

- ២.១.១. ការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា និងអភិវឌ្ឍន៍
- ២.១.២. កម្មវិធី និងគោលនយោបាយអប់រំជាតិ
- ២.១.៣. ថវិកា
- ២.១.៤. គុណភាព

២.២. សិទ្ធិ និងឱកាសចូលរៀន

- ២.២.១. យេនឌ័រ
- ២.២.២. សិទ្ធិរបស់កុមារ
- ២.២.៣. អក្ខរកម្ម
- ២.២.៤. សហគមន៍ដាច់ស្រយាល និងជួបការលំបាក

២.៣. ប្រព័ន្ធអប់រំ

- ២.៣.១. ក្នុងប្រព័ន្ធ
- ២.៣.២. ក្រៅប្រព័ន្ធ
- ២.៣.៣. ការអប់រំពីចំងាយ
- ២.៣.៤. ការអប់រំដោយប្រើបច្ចេកវិទ្យា
- ២.៣.៥. តម្រូវការពិសេស
- ២.៣.៦. ទស្សនៈតាមមូលដ្ឋានសហគមន៍

២.៤. រៀនមួយជីវិត

- ២.៤.១. ការមានការងារធ្វើ
- ២.៤.២. បច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ

២.៥. ព័ត៌មាន បច្ចេកវិទ្យាទូរគមនាគមន៍

- ២.៥.១. អ៊ិនធើណិត
- ២.៥.២. វីទ្យុ
- ២.៥.៣. ទូរទស្សន៍
- ២.៥.៤. ឯកសារបោះពុម្ពផ្សាយ
- ២.៥.៥. ការធ្វើពិសោធន៍

អង្គការបណ្ឌិត្យសកល

២. ប្រធានបទអង្គការសហប្រតិបត្តិការ

២.៦. ភាពក្រីក្រ និងនិរន្តរភាព

- ២.៦.១. កង្វះធនធាន
- ២.៦.២. និរន្តរភាព
- ២.៦.៣. ទស្សនៈតាមរយៈសាច់រឿង

២.៧. សុខភាព

- ២.៧.១. មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍
- ២.៧.២. ការមានផ្ទៃពោះ និងការបែកទុក្ខរក្សា

២.៨. ការអប់រំនៅក្នុងសង្គម

- ២.៨.១. ប្រជាធិបតេយ្យ សន្តិភាព និងសិទ្ធិមនុស្ស
- ២.៨.២. ពុទ្ធិបុរាណ
- ២.៨.៣. វប្បធម៌
- ២.៨.៤. ទស្សនៈតាមរយៈសាច់រឿងនៅតាមមូលដ្ឋាន

២.៩. អនាគត

- ២.៩.១. បំរែបំរួលសង្គម
- ២.៩.២. បំរែបំរួលព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យាទូរគមនាគមន៍
- ២.៩.៣. បំរែបំរួលគោលនយោបាយ
- ២.៩.៤. ទិដ្ឋភាពរួមរបស់អង្គការសហប្រតិបត្តិការ
- ២.៩.៥. ទស្សនៈតាមរយៈសាច់រឿងតាមមូលដ្ឋាន

អប់រំបង្កើតពិសេស

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.១ អប់រំ និងអភិវឌ្ឍន៍

ចំណងទាក់ទងរវាងការអប់រំ និងអភិវឌ្ឍន៍
ការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា និងអភិវឌ្ឍន៍
ការប្រើប្រាស់ស្ថិតិ
ការតាមដានការរីកចម្រើន

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.១ អប់រំ និងអភិវឌ្ឍន៍

ចំណងទាក់ទងរវាងអប់រំ និងអភិវឌ្ឍន៍

- អប់រំជាវិស័យដ៏ចម្បងមួយសំរាប់ប្រទេសទាំងអស់។ អប់រំមិនត្រឹមតែសំខាន់ដោយសារអប់រំត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយអង្គការសហប្រជាជាតិថាជាសិទ្ធិមនុស្ស និងជាកត្តារួមចំណែកក្នុងការលើកកម្ពស់សេរីភាពរបស់មនុស្សប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែអប់រំមានតួនាទីគ្រឹះមួយក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្ស និងអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសជាតិ។
- មិនទាន់មានប្រទេសណាមួយបានអភិវឌ្ឍន៍ដោយមិនលើកកម្ពស់វិស័យអប់រំតាមរយៈការធ្វើឲ្យប្រសើរនូវឱកាសចូលរៀនរបស់សិស្ស និងគុណភាពអប់រំនោះទេ។
- ចំណងទាក់ទងជិតស្និទ្ធរវាងអប់រំ និងអភិវឌ្ឍន៍អាចយកប្រទេសសិង្ហបុរីជាករណីដែលសិង្ហបុរីត្រូវបានចាត់ទុកជា "ខ្នាប្រចាំអាស៊ី"។ ប្រទេសសិង្ហបុរីបានអភិវឌ្ឍន៍ជឿនលឿនកាលពីបីទសវត្សរ៍មុន កើតឡើងដោយសារការអប់រំ។
- ជាការពិត អប់រំជាសូចនាករណ៍មួយក្នុងចំណោមសូចនាករណ៍អភិវឌ្ឍន៍ធនធានមនុស្សទាំងបី។ សូចនាករណ៍ពីរទៀតគឺអាយុអាយុសង្ឃឹមរស់ និងផលទុនសរុបក្នុងស្រុកសំរាប់មនុស្សម្នាក់។
- រឿងគួរឲ្យចាប់អារម្មណ៍ជាច្រើននៅក្នុងស្ថិតិទាំងនេះដែលអាចយកមកសរសេរជាព័ត៌មានល្អៗ។ ឲ្យសិក្ខាកាមអានតារាងសូចនាករណ៍របស់ប្រទេសរបស់គេ ហើយឲ្យប្រៀបធៀបជាមួយប្រទេសផ្សេងទៀតនៅក្នុងតំបន់ ឬ ជាមួយប្រទេសនៅតំបន់ផ្សេង ហើយបន្ទាប់មកសួរសិក្ខាកាមថា តើហេតុអ្វីបានជាកូលេខ និងសូចនាករណ៍ទាំងនេះខុសគ្នាច្រើនម្ល៉េះ។

UNDP Human Development Index 2000 tables:

Life expectancy

(Refer:2_1_1_life_expectancy.pdf from CD ROM)

GDP per capita PPPs

(Refer:2_1_1_GDP.pdf from CD ROM)

Adult literacy

(Refer:2_1_1_adult_literacy.pdf from CD ROM)

អង្គការបណ្តុះបណ្តាល វិទ្យាសាស្ត្រ និងវប្បធម៌

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.១ អប់រំ និងអភិវឌ្ឍន៍

Education enrolment ratio.

(Refer:2_1_1_edu_enroll.pdf from CD ROM)

អប់រំបង្កើតពត៌មាន

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.១ អប់រំ និងអភិវឌ្ឍន៍

អប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា និងអភិវឌ្ឍន៍

- មានទំនាក់ទំនងគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាងអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា និងការអភិវឌ្ឍន៍ ។ ការអភិវឌ្ឍន៍ នឹងមិនដំណើរការបានទេ បើសិនជាការអប់រំផ្តល់ឲ្យតែមនុស្សមួយក្រុមតូច។
- ការរីកចំរើនឆ្ពោះទៅសំរេចគោលដៅនីមួយៗរបស់អប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាបង្កើតឲ្យមានឱកាសផ្សេងៗគ្នាដើម្បីឲ្យមានការអភិវឌ្ឍន៍ ។
- មានតែប្រទេសចំនួន ៨៣ ប៉ុណ្ណោះដែលបានសំរេច ឬមានឱកាសបានសំរេចគោលដៅ ៣ នៃអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា នៅឆ្នាំ ២០១៥ — គោលដៅដែលទាក់ទងនឹងការអប់រំបឋមសិក្សា អក្ខរកម្មមនុស្សពេញវ័យ និងសមភាពយេនឌ័រគិតជាតួលេខ ។
- ប្រទេសចំនួន ៤៣ ទៀត មានការរីកចំរើននៅអំឡុងទសវត្សរ៍ ៩០ ប៉ុន្តែ ប្រទេសទាំងនេះហាក់ដូចជាមិនបានសំរេចគោលដៅមួយក្នុងចំណោមគោលដៅទាំងអស់ ហើយប្រទេសចំនួន ២៨ ទៀត នឹងមិនសំរេចគោលដៅណាមួយឡើយ ។
- របាយការណ៍សកលលោកតាមដានការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាឆ្នាំ ២០០២ បង្ហាញឲ្យឃើញថា ជិត ១ ភាគ ៣ នៃប្រជាជនក្នុងពិភពលោករស់នៅក្នុងប្រទេសដែលការសំរេចគោលដៅអប់រំនៅតែជាការស្រមៃស្រមៃជាជាការពិត បើសិនជាការខិតខំរបស់ប្រទេសទាំងនោះមិនខ្លាំង និងស្ថិរភាពទេនោះ ។
- តើប្រទេសរបស់អ្នកបានសំរេចគោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាដល់ណាហើយ ?

ឯកសារយោង:

EFA Global Monitoring Report 2002: Summary Report.

(Refer:Assesment of Dakar goal achievement by region from CD ROM)

ការប្រើប្រាស់ស្ថិតិ

- បណ្តាញព័ត៌មានមានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការតាមដានការរីកចំរើនរបស់ជាតិឆ្ពោះទៅសំរេចគោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.១ អប់រំ និងអភិវឌ្ឍន៍

- ការតាមដាននេះអាចធ្វើទៅដោយងាយស្រួលដោយប្រើប្រាស់ស្ថិតិនៅក្នុងរបាយការណ៍តាមដានត្រួតពិនិត្យអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាឆ្នាំ ២០០២ ។ ដោយគ្រាន់តែពិនិត្យមើលលទ្ធផលរបស់ប្រទេសអ្នកនៅលើតារាង ដែលទាក់ទងនឹងគោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាដែលបានយល់ស្របនៅក្នុង ក្របខ័ណ្ឌសកម្មភាពក្រុងជាកា ។
- តារាងភាគច្រើនមានស្ថិតិសំរាប់ឆ្នាំ ១៩៩០-១៩៩១ និង១៩៩៩-២០០០ ។ តារាងស្ថិតិទាំងនេះអាចឲ្យយើងជ្រួបជ្រួបការវិភាគចំពោះពេលវេលាមួយទៅពេលមួយទៀត។
- នៅក្នុងតារាងនេះ ចូរពិនិត្យមើលក្មេងដែលមិនបានចូលរៀន ។ តារាងបង្ហាញថា នៅប្រទេស Jordan កូលេបានធ្លាក់ចុះពី ៥៤២០០ នាក់ នៅឆ្នាំសិក្សា ១៩៩៨-១៩៩៩ មកនៅត្រឹម ៤៦២០០ នាក់ នៅឆ្នាំសិក្សា ១៩៩៩-២០០០ ។ នេះគឺជាការវិវត្តន៍ចុះចុះទៅសំរេចអប់រំ សំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។
- សូមប្រយ័ត្ន — អ្នកត្រូវដឹងថា អ្នកមានចំណេះដឹងខាងស្ថិតិ បើមិនអញ្ជឹងទេអ្នកនឹងអាចមានការយល់ច្រឡំ ។
- ឧទាហរណ៍មួយនៃការយល់ច្រឡំតាមរយៈបណ្តាញព័ត៌មានថា កុមារ ៣៤៨៤០០ នាក់នៅប្រទេស Guatemala មិនបានចូលរៀន — កើនឡើងពី ៣៤០៣០០ នាក់ កាលពីមួយទសវត្សរ៍មុន។ ដំបូង ឲ្យសិក្សាកាមអានភាគរយកុមារដែលគ្រប់អាយុចូលរៀនទាំងអស់ដែលតូលេខបង្ហាញ ព្រោះការកើនឡើងនៃចំនួនប្រជាជនអាចមានន័យថា ចំនួនក្មេងដែលមិនបានចូលរៀនក៏កើនឡើងដែរ។
- ពិនិត្យមើលតារាងទាំងអស់ពិតជាមានប្រយោជន៍ ប៉ុន្តែជាទូទៅ អ្នកដែលមានចំណេះដឹងខាងស្ថិតិច្បាស់លាស់ទើបចូលចិត្តមើល និងចូលចិត្តបកស្រាយខ្លឹមសារក្នុងតារាងដែលគួរឲ្យចាប់អារម្មណ៍ទាំងនេះ ។

EFA Global Monitoring Report 2002 table: Out of School Children (Refer:2_1_1_out_of_school_children.pdf from CD ROM)

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.១ អប់រំ និងអភិវឌ្ឍន៍

តាមដានការវិវត្ត

មានតារាងជាច្រើនដែលបង្ហាញពីព័ត៌មានល្អៗសំរាប់អប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា :

- ពង្រីកកម្មវិធីគាំពារ និងអប់រំកុមារតូច ។
- ធានាឲ្យមានការអប់រំដោយឥតបង់ថ្លៃ និងដោយកាតព្វកិច្ច ដែលមានគុណភាពនៅបឋមសិក្សានៅមុន ឬ ត្រឹមឆ្នាំ ២០១៥ ។
- បង្កើនអក្ខរកម្មមនុស្សពេញវ័យឲ្យបាន ៥០ ភាគរយ នៅមុន ឬ ត្រឹមឆ្នាំ ២០១៥ ។
- លុបបំបាត់វិសមភាពយេនឌ័រគិតជាតួលេខក្នុងការចូលរៀននៅបឋម និងមធ្យមសិក្សានៅមុន ឬត្រឹមឆ្នាំ២០០៥ និងសំរេចឲ្យបានសមភាពយេនឌ័រនៅមុនឬត្រឹមឆ្នាំ២០១៥។

តាមដានគោលដៅពីរទៀតរបស់អប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា — ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការសិក្សារបស់មនុស្សក្មេងៗ និងពេញវ័យ និងគុណភាព — មានការលំបាកជាង ។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងករណីទាំងពីរជំនាញការអប់រំ និងរដ្ឋាភិបាលអាចនឹងណែនាំអ្នកឲ្យពិនិត្យមើលវិធីវាស់វែងទិន្នន័យបរិវិស័យ និងគុណវិស័យផ្សេងទៀត ។

ឯកសារយោង :

- Early Childhood Care and Education**
(Refer: 2_1_1_early_child_care_education.pdf from CD ROM)
- Participation in Primary Education**
(Refer: 2_1_1_participation_in_primary_education.pdf from CD ROM)
- Adult Literacy (age 15 and over)**
(Refer: 2_1_1_EFA_global_adult_literacy.pdf from CD ROM)
- Participation in Primary Education;**
- Participation in Secondary Education**
(Refer: 2_1_1_participation_primary_education.pdf, 2_1_1_participation_secondary_edu.pdf from CD ROM)

អប់រំបង្កើតពិសេស

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.១ អប់រំ និងអភិវឌ្ឍន៍

ភាពចាំបាច់នៃការអប់រំ
 នយោបាយ និងគោលនយោបាយ
 ឲ្យរដ្ឋាភិបាលទទួលខុសត្រូវប្រកបដោយគណនេយ្យភាព
 យុទ្ធសាស្ត្រក្រុងជាកា

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.២ គោលនយោបាយអប់រំ

ភាពចាំបាច់នៃការអប់រំ

ការអប់រំមិនមែនគ្រាន់តែជាការនិយាយពីចំនួននោះទេ។ ការអប់រំនិយាយអំពីសិទ្ធិ ការអភិវឌ្ឍន៍ខ្លួន ការរាប់រកគ្នាក្នុងសង្គម តម្រូវការធនធានមនុស្សរបស់ជាតិ និងផលប្រយោជន៍ផ្សេងៗទៀត ជាច្រើន ។ ផលប្រយោជន៍នីមួយៗអាចយកមកសរសេរពីតំបន់ក្នុងតួបាត់អារម្មណ៍ជាច្រើន ។

ឧទាហរណ៍ តើផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់នៃអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាមានអ្វីខ្លះ ?

នៅដើមឆ្នាំ ២០០៣ អង្គការយូណេស្កូពិនិត្យមើលថាតើប្រទេសនានាប្រឹងប្រែងទប់ទល់នឹងការរីក ដុះដាលសន្តិក សន្ទាប់នៅមធ្យមសិក្សា ដែលនៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍នានា ដែលមានចំនួន សិស្សច្រើនលើសលុបនៅក្នុងថ្នាក់ ហើយសិស្សទាំងនោះជាយុវជន យុវនារី ដែលមានស្ថានភាព គ្រួសារ ប្រវត្តិនៃការសិក្សា និងឋានៈនៅក្នុងសង្គមខុសៗគ្នា ។

- ប្រទេសគុយបាបានឆ្លើយតបដោយឱ្យគ្រូដែលបង្រៀនស្ទើរគ្រប់មុខវិជ្ជាទាំងអស់នៅក្នុង ថ្នាក់មួយ ក្នុងរយៈពេលបីឆ្នាំដំបូង ដើម្បីធ្វើឱ្យទំនាក់ទំនងកាន់តែជិតស្និទ្ធជាងសិស្ស និង គ្រូ និងបង្កើនចំណេះដឹងឱ្យកាន់តែទូលំទូលាយ ។
- ប្រទេសប្រេស៊ីលផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភដល់ឪពុកម្តាយគ្រីក្រជាង ២ លាន កន្លះដើម្បីលើក ទឹកចិត្តឪពុកម្តាយឱ្យបញ្ជូនកូនទៅរៀននៅសាលាបឋមសិក្សា ។
- នៅក្នុងប្រទេសមួយចំនួនទៀត កុមារពលកម្មមកពីគ្រួសារគ្រីក្ររៀននៅពេលយប់ ដូចនេះ កុមារទាំងនោះអាចរកប្រាក់បានផង និងរៀនបានផង ។

តើរដ្ឋាភិបាលក្នុងប្រទេសអ្នកដោះស្រាយបញ្ហានៃភាពចាំបាច់នៃការអប់រំក្នុងផ្នែក ដូចជា ឱកាស ចូលរៀន និងសមធម៌ ដោយរបៀបណា? តើរដ្ឋាភិបាលរិះរកដំណោះស្រាយសំរាប់បញ្ហាថ្មីៗដែរ ឬទេ? តើរដ្ឋាភិបាលកំពុង តែធ្វើការងារនេះបានគ្រប់គ្រាន់ដែរឬទេ ?

ឯកសារយោង :

Article: “Educating Teenagers”, in Education Today January-March 2003. UNESCO.
(Refer: Educating_teenagers.pdf from CD-ROM)

អង្គការបណ្ឌិតសភាសិវិទ្យា

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.២ គោលនយោបាយអប់រំ

នយោបាយ និងគោលនយោបាយ

ការអប់រំក៏និយាយពីនយោបាយដែរ ។ គោលនយោបាយដែលអនុវត្ត និងច្បាប់ដែលសរសេរដោយរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ ឬ ខេត្ត និងប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តច្បាប់ទាំងនេះគឺជាប្រភពដ៏សំខាន់សំរាប់អ្នកសារព័ត៌មានវិទ្យាសរសេរព័ត៌មានអប់រំ ឬ ចង់សាកសួរអំពីស្ថានភាពនៃការអប់រំ ។

គោលនយោបាយអាចធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធអប់រំមានការផ្លាស់ប្តូរទាំងស្រុង ។ នៅកន្លែងដែលគេណែនាំឱ្យអនុវត្តការអប់រំផ្អែកលើលទ្ធផល គ្រូបង្រៀនទាំងអស់ត្រូវទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលឡើងវិញ ។ ការផ្លាស់ប្តូរទៅរកសមត្ថភាពដោយផ្អែកលើការអប់រំសំរាប់ថ្ងៃអនាគតនៅប្រទេសអូស្ត្រាលីបង្កើតផ្នែកថ្មីមួយដ៏ទូលំទូលាយ។ នៅទូទាំងពិភពលោក ការអប់រំពិបាក និងការរៀនមួយជីវិតបានធ្វើឱ្យមានភូមិសិក្សាមួយថ្មីទៀត និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃកំលាំងពលកម្មរបស់ពលរដ្ឋ។

គោលនយោបាយបង្កើតឱ្យមានរឿងផ្សេងៗជាច្រើន ហើយអាចវិភាគតាមរបៀបផ្សេងគ្នាដោយការសួរសំណួរ ផ្សេងៗដូចជា :

- តើអ្វីជាហេតុផលជាក់ស្តែង និងហេតុផលនយោបាយក្នុងការធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរ?
- តើគោលនយោបាយថ្មីមានផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះដល់គ្រូ និងសិស្ស?
- តើរដ្ឋាភិបាល និងប្រជាពលរដ្ឋអាចធ្វើការផ្លាស់ប្តូរបានឬទេ?

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.២ គោលនយោបាយអប់រំ

- តើរដ្ឋាភិបាលជាអ្នកប្រើប្រាស់គោលការណ៍តំបន់ ដែលជាគោលការណ៍ល្អប្រសើរក្នុងការរៀបចំគោលនយោបាយដើម្បីឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរឬទេ?

ឯកសារគោលនយោបាយអប់រំថ្មី និងច្បាប់គួរពិនិត្យមើលដើម្បីឱ្យដឹងថា តើឯកសារទាំងនេះគឺជាគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល ដែលបង្កើតឡើងក្នុង ឬក្រៅរដ្ឋដែរឬទេ ។ របាយការណ៍ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៣ នៅក្នុង Britain's Times Higher Education Supplement គឺជាឧទាហរណ៍មួយដែលអាចយកមកប្រើបាន ។

"វិទ្យាសាស្ត្ររបស់ចក្រភពអង់គ្លេសពុំមានដំណើរការទៅមុខទេ ដោយសារតែគ្រប់គ្រងមិនបានត្រឹមត្រូវ ដែលចាក់បូសយ៉ាងជ្រៅនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល និងក្រុមប្រឹក្សាស្រាវជ្រាវរបស់រដ្ឋាភិបាល"
Times Higher Education Supplement 4 April 2003.

ឱ្យរដ្ឋាភិបាលទទួលខុសត្រូវប្រកបដោយគណនេយ្យភាព

ការរីកចម្រើនជាសកលឆ្ពោះទៅរកសម្រេចការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាមានការយឺតយ៉ាវខ្លាំងដែលជាហេតុធ្វើឱ្យប្រទេសជាច្រើននឹងមិនបានសម្រេចគោលដៅអប់រំរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិទេ។ រដ្ឋាភិបាលទាំងនោះគួរតែពិនិត្យមើលលើគោលដៅការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នានេះឡើងវិញ ហើយដោយផ្អែកលើគោលនយោបាយនិងយុទ្ធសាស្ត្រដែលមានស្រាប់នាំគ្នាជំរុញការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាទៅក្នុងដំណើរការរៀបចំផែនការផ្សេងៗ ។

ដោយយល់ស្របក្នុងការប្តេជ្ញាចិត្តសម្រេចបាននូវការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា រដ្ឋាភិបាលគឺជាអ្នកទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងក្នុងភារកិច្ចនេះ ។

ក្រៅពីការកត់ត្រានូវដំណើរឆ្ពោះទៅរកសម្រេចគោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា បណ្តាញព័ត៌មានអាចតាមដានត្រួតពិនិត្យមើលអំពីការរីកចម្រើន ដោយការពិនិត្យមើលផែនការ គោលនយោបាយច្បាប់ ធនធាន កម្មវិធី និងកំរិតនៃការទទួលបានជំនួយពីសហគមន៍អន្តរជាតិដែលបានសម្ងាត់។

ប្រទេសជាច្រើនជួបប្រទះបញ្ហារៀបចំផែនការជាច្រើន ដែលបណ្តាញព័ត៌មានអាចជួយពិនិត្យមើលប្រកបដោយផ្លែផ្កា ដូចជា :

- កង្វះខាតព័ត៌មានល្អៗ ជាពិសេសទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ និងតម្រូវការ។

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.២ គោលនយោបាយអប់រំ

- តម្រូវការឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរយុទ្ធសាស្ត្រ ។
- កង្វះការចូលរួមពីសង្គមសិវិល ។
- ជូនកាលតម្រូវការច្របូកច្របល់កំណត់តម្រូវការរដ្ឋាភិបាលធ្វើដោយភ្នាក់ងារអន្តរជាតិ ។
- តម្រូវការបន្ទាន់ៗជាច្រើនទាមទារឲ្យមានការដោះស្រាយតំណាលគ្នា ដូចជា មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ ជំលោះ និងស្ថានភាពដែលត្រូវសង្គ្រោះបន្ទាន់ ។

“ការគ្រប់គ្រងមិនត្រឹមត្រូវធ្វើឲ្យវិទ្យាសាស្ត្រមានដំណើរការយឺតយ៉ាវ”

Times Higher Education Supplement

Anna Fazackerley

ចោះពុម្ពនៅថ្ងៃទី ៤ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០០៣

វិទ្យាសាស្ត្ររបស់ចក្រភពអង់សគ្រួសមិនមានដំណើរការទៅមុខ ដោយសារតែការគ្រប់គ្រងខុសនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាល និងក្រុមប្រឹក្សារបស់ប្រទេសនេះ បើតាមរបាយការណ៍ចោះពុម្ពនៅថ្ងៃនេះ ។

របាយការណ៍ដែលរៀបចំដោយមជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាគោលនយោបាយបានចោទប្រកាន់នាយកដ្ឋានពាណិជ្ជកម្ម និងឧស្សាហកម្ម និងការិយាល័យវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យាពីបទគ្រប់គ្រងគ្មានប្រសិទ្ធភាព ហើយបានប្តឹងថា ក្រុមប្រឹក្សាស្រាវជ្រាវរបស់ចក្រភពអង់គ្លេសខ្វះអំណាច ។

Stuart Lyons, ជាអ្នកសរសេររបាយការណ៍នេះបាននិយាយប្រាប់ **The Times Higher Education Supplement** ថា អ្វីដែលយើងមានគឺ ផ្ទៃដីអំណោយចំនួន ៦ កន្លែង ដែលបានរាយការណ៍ឲ្យ RCUK និងដែលគ្មានរដ្ឋអំណាចគ្រប់គ្រង និងចាត់ចែងឲ្យបានត្រឹមត្រូវទេ ។

របាយការណ៍បានលើកសំណួរអំពីថា តើ DTI នឹងគ្រប់គ្រងថវិកាវិទ្យាសាស្ត្រដែលកើនឡើងរបស់ខ្លួនយ៉ាងដូចម្តេច ដែលគេកំណត់ថានឹងប្រមូលឲ្យបានប្រហែល ៣ កោដិផោននៅឆ្នាំ ២០០៥-២០០៦ ។ របាយការណ៍បានបន្តទៀតថា ពុំមានការវិភាគឲ្យបានពិតប្រាកដពីការប្រើប្រាស់ថវិកាវិទ្យាសាស្ត្រ និងថា តើថវិកានេះត្រូវគេប្រើប្រាស់ប្រកបដោយជោគជ័យឬទេ ។

អប់រំបង្កើតពិសេស

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.២ គោលនយោបាយអប់រំ

លោក Lyons មានប្រសាសន៍ថា រតនាគារសុំឲ្យមានការទទួលខុសត្រូវច្រើនរបស់ OST សំរាប់យុទ្ធសាស្ត្រវិទ្យាសាស្ត្រ ហើយកត់ត្រានូវចំណុចអាទិភាពច្រើនពេក ។ របាយការណ៍បានសន្និដ្ឋានថា OST គឺជាការិយាធិបតេយ្យដែលគ្មានភារកិច្ចមាំ ។ ស្ថាប័ននេះមិនបានទទួលការគោរព និងជំនឿទុកចិត្តក្នុងរដ្ឋាភិបាលបានទេ ។

របាយការណ៍ពីការបង្កើត RCUK កាលពីឆ្នាំមុន ថាជាឱកាសចាប់ផ្តើមការគ្រប់គ្រងដែលមានប្រសិទ្ធភាពនៅក្នុងវិស័យវិទ្យាសាស្ត្ររបស់ប្រទេសអង់គ្លេស ។ ប៉ុន្តែលោក Lyons បានបន្ថែមផ្លូវថា RCUK ពុំមានសក្តានុពលភាពគ្រប់គ្រាន់ទេ ។

អប់រំបង្កើតពត៌មាន

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.២ គោលនយោបាយអប់រំ

យុទ្ធសាស្ត្រក្រុងដាកា

អប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាបានបង្កើត យុទ្ធសាស្ត្រក្រុងដាកា ១២ ចំណុច បង្ហាញពីវិធីដែលរដ្ឋាភិបាល និងសង្គមស៊ីវិលទទួលបានការគាំទ្រក្នុងការធ្វើដំណើរឆ្ពោះទៅសំរេចឲ្យបានគោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាដោយសហប្រតិបត្តិការជាមួយភ្នាក់ងារ និងស្ថាប័នជាតិ និងអន្តរជាតិ ។

ពួកគេផ្តល់នូវវិធានសំខាន់មួយចំនួន ដែលបណ្តាញសារព័ត៌មានអាចត្រួតពិនិត្យសកម្មភាពអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា :

១. បង្កើនចន្លោះនយោបាយជាតិ និងអន្តរជាតិដើម្បីសំរេចអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។ បង្កើតផែនការសកម្មភាពជាតិ និងបង្កើតការវិនិយោគលើផ្នែកអប់រំមូលដ្ឋានឲ្យបានច្រើន ។
២. ជំរុញឲ្យមានគោលនយោបាយអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នានៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌតាមផ្នែកឲ្យមាននិរន្តរភាព និងមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធជាមួយការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ ។
៣. ធានាឲ្យមានការចូលរួមរបស់សង្គមស៊ីវិលនៅក្នុងការបង្កើត អនុវត្ត និងតាមដានរាល់យុទ្ធសាស្ត្រទាំងឡាយសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍វិស័យអប់រំ ។
៤. បង្កើតប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រង និងដឹកនាំការអប់រំ ដោយមានការទទួលខុសត្រូវ ការចូលរួម និងឆ្លើយតបតាមតម្រូវការជាក់ស្តែង ។
៥. ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់ប្រព័ន្ធអប់រំ ដែលរងការខូចខាតដោយជំងឺ គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ អសន្តិសុខ និងរៀបចំកម្មវិធីអប់រំតាមរបៀបដែលអាចជំរុញការយោគយល់គ្នាទៅវិញទៅមក សន្តិភាព និងការអត់ឱនដែលអាចជួយបញ្ចៀសអំពើហិង្សា និងជំងឺ ។
៦. អនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រសមាហរណកម្ម ដើម្បីធានាឲ្យមានសមភាពយេនឌ័រនៅក្នុងវិស័យអប់រំដែលទទួលស្គាល់តម្រូវការឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរអាកប្បកិរិយា គុណធម៌ និងការប្រព្រឹត្តិទាន ។

អង្គការបណ្ឌិតសភាសិល្បៈ

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.២ គោលនយោបាយអប់រំ

- ៧. អនុវត្តកម្មវិធីអប់រំ និងសកម្មភាព ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងការធ្លន់រាលដាលមេរោគ និងជំងឺអេដស៍ ដោយចាត់ទុកថាជាបញ្ហាបន្ទាន់ ។
- ៨. បង្កើតបរិយាកាសអប់រំដែលមានធនធានស្មើគ្នា មានសុខភាពល្អ និងមានសុវត្ថិភាព — ជាបរិយាកាសដែលអំណោយផលដ៏ល្អដល់ការសិក្សាដែលបានកំណត់តាមលទ្ធផលសំរាប់ទាំងអស់គ្នា។
- ៩. ពង្រឹងឋានៈ សីលធម៌ និងវិជ្ជាជីវៈរបស់គ្រូបង្រៀន ។
- ១០. ពង្រីកព័ត៌មានថ្មី និងបច្ចេកវិទ្យាគមនាគមន៍ដើម្បីជួយសំរេចឲ្យបានគោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។
- ១១. ត្រួតពិនិត្យការវិកចំរើនតាមលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធនូវការវិកចំរើនឆ្ពោះទៅសំរេចគោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។
- ១២. ពង្រឹងយន្តការដែលមានស្រាប់សំរាប់ជំរុញឲ្យមានការវិកចំរើនឆ្ពោះទៅសំរេចអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៣ ផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ

បញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុ
ថវិកាអប់រំ

មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ និងវិបត្តិ
ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា
ការសន្យាជួយគាំទ្រអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៣ ផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុសំរាប់អប់រំ

បញ្ហាហិរញ្ញវត្ថុ

- ការលំបាកមួយនៅក្នុងចំណោមការលំបាកនានានៅក្នុងការផ្តល់ការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាគឺកង្វះថវិកាសំរាប់ការអប់រំ ។ តម្លៃ និងភាពមានធនធាននឹងមានឥទ្ធិពលយ៉ាងខ្លាំងថាតើអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នានឹងសំរេចតាមគោលដៅឬអត់ ។
- គ្មានអ្វីដែលគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលទេថា ប្រទេសដែលគ្រិក្របំផុតត្រូវការប្រាក់បន្ថែមច្រើនទៀតសំរាប់ការអប់រំ ។ រដ្ឋមន្ត្រីអប់រំនៅទ្វីបអាហ្វ្រិកយល់ស្របគ្នានៅខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០០២ ថាយ៉ាងហោចណាស់ ប្រាក់ចំនួន ២០ ភាគរយ នៃថវិការដ្ឋត្រូវចំណាយលើផ្នែកអប់រំហើយ ៥០ ភាគរយនៃថវិកាអប់រំត្រូវចំណាយទៅបឋមសិក្សា ។
- តម្លៃនៃការសំរេចបានអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ត្រូវបានគេជឿថាមិនលើសពីសមត្ថភាពរបស់ប្រទេសជាច្រើននោះទេ ។ កញ្ចប់ថវិកាប្រហែល ៥.៦ កោដិដុល្លាក្នុងមួយ ឆ្នាំ គឺជាប្រាក់ចាំបាច់សំរាប់ជួយដល់ដំណើរឆ្ពោះទៅសំរេចអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នានៅប្រទេសជាច្រើន ។
- តារាងស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុអប់រំបង្ហាញពីការបេដ្ឋាចិត្តរបស់រដ្ឋាភិបាលចំពោះវិស័យអប់រំនៅពេលបច្ចុប្បន្ន ក៏ដូចជាមួយទស្សនៈកន្លងទៅ ។ ចូរពិនិត្យមើលជាពិសេសលើការចំណាយសរុបលើវិស័យអប់រំ ដោយគិតជាភាគរយនៃការចំណាយរបស់រដ្ឋសរុប ។

ហិរញ្ញវត្ថុសំរាប់អប់រំ

(Refer: education_finance.pdf from CD ROM)

ថវិកាអប់រំ

រាល់គោលនយោបាយរបស់ រដ្ឋាភិបាលទាំងអស់ សុទ្ធតែមានឧបសគ្គផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុហើយចំនួនថវិកាអប់រំមានឥទ្ធិពល ថាតើគោលនយោបាយនោះយកទៅអនុវត្តបានឬមិនបាន ។

បើសិនជាគេចង់សំរេចបាននូវគោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា រដ្ឋាភិបាលជាច្រើននឹងបង្កើនថវិកាសំរាប់អប់រំបឋមសិក្សា និងជំនួយបរទេសត្រូវបែងចែកឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពជាងនេះ ។

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៣ ផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ

ថវិកាអប់រំត្រូវបានរៀបចំដោយមានសក្តានុពលសាច់រឿងជាច្រើន ។ ចូរពិនិត្យថវិកាអប់រំនៅក្នុង ប្រទេសរបស់អ្នក ហើយចាប់ផ្តើមសួរសំណួរទាំងនេះ :

- តើថវិកាចំនួនប៉ុន្មានដែលត្រូវចំណាយលើវិស័យអប់រំនៅកម្ពុជានិមួយៗ-បឋម ភូមិ ទុតិយភូមិ និងឧត្តមសិក្សា? ការបែងចែកនេះបង្ហាញពីអាទិភាពរបស់រដ្ឋាភិបាល។
- តើអាទិភាពទាំងនោះត្រឹមត្រូវឬទេ បើតាមទស្សនៈរបស់អ្នកមានវិជ្ជាជីវៈអប់រំ ?
- តើថវិកាអប់រំនៅក្នុងប្រទេសអ្នកត្រូវគេចំណាយដោយរបៀបណាដែរ? បែងចែកការ ចំណាយតាមផ្នែកនីមួយៗ ហើយប្រៀបធៀបជាមួយបណ្តាប្រទេសដទៃទៀត ។
- តើការចំណាយលើការអប់រំកើរឡើង ឬ ធ្លាក់ចុះ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងការចំណាយទូទៅ របស់រដ្ឋ?
- តើប្រាក់ចំនួនប៉ុន្មានដែលទុកសំរាប់ប្រាក់ខែគ្រូ និងប្រាក់ចំនួនប៉ុន្មានសំរាប់អាគារ និង សៀវភៅសិក្សា? បើប្រៀបធៀបជាមួយបណ្តាប្រទេសដទៃទៀតតួលេខនេះយ៉ាងណាដែរ?

ថវិកាអប់រំរបស់ប្រទេសស្កុតឡែន សូមមើល

(Refer 2_1_3_Scotlands_Education_budget.pdf from CD ROM)

អប់រំបង្កើតពិសេស

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៣ ផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ

មេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍ និងវិបត្តិរបស់វា

- តម្លៃដែលត្រូវប្រើដើម្បីសំរេចអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានក្នុងចំនួនតិចដោយសារតម្លៃដែលត្រូវចំណាយលើជំងឺអេដស៍ និង វិបត្តិផ្សេងៗទៀតមិនត្រូវបានគេរាប់បញ្ចូលផងទេ ។
- នៅប្រទេសដែលមានមនុស្សពេញវ័យ និងកុមារច្រើនជាង ៤០ លាននាក់រស់នៅដោយមានមេរោគ/ជំងឺអេដស៍ គេត្រូវចំណាយប្រាក់ចំនួន ៩៧៥ លានដុល្លារ ជាប្រាក់ដកចេញពីប្រាក់សំរាប់អប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។ អ្នកដែលទទួលបានគ្រោះភាគច្រើនរស់នៅអនុតំបន់សហរាស្ត្រ ដែលជាតំបន់គ្រីក្រជាងគេបំផុតនៅលើពិភពលោក ។
- តម្លៃនៃការចំណាយលើអេដស៍នៅក្នុងប្រទេសដែលជំងឺនេះមានការរីករាលដាលខ្លាំងដោយហេតុថា គ្រូឆ្លាក់ខ្លួនឈឺ ហើយស្លាប់ជាបន្តបន្ទាប់ - កុមារដែលមានជំងឺនេះរៀនមិនពូកែហើយជាញឹកញាប់ចាប់បោះបង់ការសិក្សាចោល ។ នេះគឺជាផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់ការឈានទៅសំរេចគោលដៅក្រុងជាការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។
- ការចំណាយសំរាប់អ្នកមានមេរោគ/ជំងឺអេដស៍ រួមមានប្រាក់មរណៈភាពសំរាប់គ្រូដែលស្លាប់ និងគ្រូជំនួស ការអនុវត្តការអប់រំដើម្បីទប់ស្កាត់ការឆ្លង ផ្តល់ទំនុកបំរុង និងផ្តល់យោបល់ចំពោះក្មេងកំព្រា និងកុមារដែលងាយទទួលបានការរងគ្រោះ ។
- នៅក្នុងពេលណាមួយនោះ មានប្រទេសមួយចំនួនបន្តមានជំងឺរាតត្បាត ឬ វិបត្តិផ្សេងៗទៀត ឬ ជាប់រវល់ក្នុងការកសាងប្រទេសឡើងវិញបន្ទាប់ពីវិបត្តិត្រូវបញ្ចប់ ។
- ទំនាស់ និងវិបត្តិទានាធ្វើឲ្យប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់ប្រព័ន្ធអប់រំ និងបង្កើតឲ្យមានផ្ទាល់ទីលំនៅរបស់ជនភៀសខ្លួន ដែលបង្កឲ្យមានបញ្ហាជាច្រើនដល់ផ្នែកបរិក្ខារអប់រំ ។ គ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិក៏បណ្តាលឲ្យមានផលលំបាកដូចគ្នាផងដែរ ។ គ្រោះទឹកជំនន់នៅប្រទេសម៉ូស៊ីមប៊ុកនៅឆ្នាំ ២០០០ បានធ្វើឲ្យបាត់បង់ និងខូចខាតសំភារៈសិក្សាយ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ។

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៣ ផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ

- គេមិនអាចវាយតម្លៃការចំណាយសំរាប់ជំនួយទៅប្រទេសមួយបានទេ ប៉ុន្តែចំនួននេះអាចជំរុញពេកណាស់ ។ ក្រោយសង្គ្រាមនៅប្រទេស អាហ្គានីស្ថាន ដែលមានសិស្សតែចំនួន ១.៥ លាននាក់ តម្រូវការថវិកាក្នុងរយៈពេល ខ្លីត្រូវបានគេប៉ាន់ស្មានថាអស់ ១៧១ លានដុល្លារ និង ៧០៤ លានដុល្លារនៅត្រឹមពាក់កណ្តាលឆ្នាំ ២០០៤ ។
- តើមេរោគអេដស៍/អ៊ីដអេដស៍ និងស្ថានភាពគ្រោះអាសន្នផ្សេងទៀតមានឥទ្ធិពលលើការសំរេចគោលដៅក្នុងជាការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាឬទេនៅក្នុងប្រទេសអ្នក? បើមាន តើវាមានការលំបាកខាងហិរញ្ញវត្ថុដូចម្តេចខ្លះ ?

ចំណុចសំខាន់ៗដែលបង្កើនការចំណាយទាក់ទងនឹងថវិកាផ្តល់សកលកម្មបឋមសិក្សាមាន :

(Refer:2_1_3_major_elements.pdf from CD ROM)

Education Reconstruction in Afghanistan.

(Refer:2_1_3_edu_rec_in_afg.pdf from CD ROM)

UNESCO receives Italian funds to boost EFA efforts in Afghanistan

(Refer:Unesco receives Italian funds.htm from CD ROM)

ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុដើម្បីអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា

- ជំនួយសំរាប់ការអប់រំមានការធ្លាក់ចុះគួរឲ្យព្រួយបារម្ភនៅក្នុងទស្សវត្សរ៍ទី ៩០ ដែលមានផលប៉ះពាល់ យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរនៅអនុតំបន់សាហារាអាហ្វ្រិក ហើយនេះគឺជាដំណឹងអាក្រក់សំរាប់គោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។
- បន្តមានសញ្ញាគួរឲ្យសង្ឃឹមនៅក្នុងសហស្សវត្សរ៍ថ្មីនេះ ពីព្រោះថាជំនួយអន្តរជាតិសំរាប់ការអប់រំកំពុងតែកើនឡើង ។
- ទ្រង់ទ្រាយនៃការផ្តល់ជំនួយថ្មី ៗជាច្រើនអាចជួយដល់ប្រទេសជាច្រើនឲ្យសំរេចបានគោលដៅការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ជាពិសេស បើសិនជាទ្រង់ទ្រាយនៃការផ្តល់ជំនួយទាំងអស់នេះត្រូវធ្វើឡើងដើម្បីគាំទ្រដល់ការអភិវឌ្ឍន៍ការអប់រំនៅក្នុងរយៈពេលវែង ។

អង្គការស្ថិតិសកល

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៣ ផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ

- ការផ្តល់ថវិកាដើម្បីសាកល្បងលើកដំបូងត្រូវធ្វើឡើងនៅខែ មេសា ឆ្នាំ ២០០២ ។ ប្រទេស ១៨ ត្រូវបានគេជ្រើសរើសដើម្បីសាកល្បងយុទ្ធសាស្ត្រកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ដោយបានទទួលជំនួយក្នុងការផ្តល់ការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា និងសមភាពយេនឌ័រ ។
- នៅខែវិច្ឆិកាឆ្នាំ ២០០២ សហគមន៍ផ្តល់ជំនួយអន្តរជាតិដល់ព្រមព្រៀងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ចំនួន ៧ - Burkina Faso, Guinea, Guyana, Honduras, Mauritania, Nicaragua និងNiger ដើម្បីធានាឱ្យសំរេចគោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។ ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានគេចាត់ស្ថានថាមានចំនួន ៤០០ លាន ដុល្លាក្នុងរយៈពេល ៣ ឆ្នាំ ។

ឯកសារយោង :

Bilateral ODA to education (1990-2000)

(Refer :2_1_3_bilateral_ODA_to_education.pdf from CD ROM)

Regional distribution of bilateral education commitments (2000)

(Refer: 2_1_3_regional_dis_of_edu_com.pdf from CD ROM)

“High Level Group Urges Countries to Make Education for All a Top Priority”

(Refer: 2.1.3_high level group urges.htm from CD ROM)

“Education for All the World’s Children: Donors Have Agreed to Help First Group of Countries on Education Fast-Track”

(Refer: 2.1.3_Education for the entire World’s Children.htm from CD ROM)

ការសន្យាផ្តល់ជំនួយដើម្បីការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា

នៅទីកន្លែងអប់រំពិភពលោកនៅក្រុងជាកា គេបានព្រមព្រៀងគ្នាថា គ្មានប្រទេសណាដែលមានការប្តេជ្ញាចិត្តមុតមាំចំពោះការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នានឹងត្រូវបញ្ឈប់ដោយកង្វះធនធាននោះទេ ។

គេបានព្រមព្រៀងលើផែនការដែលគួរឱ្យជឿថាជាសូចនាករណ៍នៃការប្តេជ្ញាចិត្ត និងលក្ខខណ្ឌដំបូងសំរាប់ទទួលបានជំនួយបរទេស ។ ផែនការនេះមាន ៦ ចំណុចធំៗ ដែលគេបានព្រមព្រៀង និងជឿជាក់ ។

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៣ ផ្តល់ហិរញ្ញវត្ថុ

ផែនការជាតិគួរ :

- បំរើផលប្រយោជន៍ជនក្រីក្រ និងអ្នកដែលជួបការលំបាក ។
- មិនកំហិតតាមអាយុ ប្រាក់ចំណូល ឬ វដ្តណាមួយនៅក្នុងភូមិសិក្សា ។
- ឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាជនជំងឺ ។
- ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការ និងរួមបញ្ចូលនូវបញ្ហាចំរុះនានា ។
- រៀបចំតាមអាទិភាព និងយុទ្ធសាស្ត្រតម្លៃពេញលេញ ។
- ផ្តោតលើការផ្លាស់ប្តូរយោបល់ជាមួយភ្នាក់ងារផ្តល់ជំនួយលើលទ្ធផលជាក់លាក់ មិនមែនលើសកម្មភាពទេ ។

ចំណុចសំខាន់ចំពោះផែនការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា គឺការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាលចំពោះ កំណែទម្រង់អប់រំ ។ តើរដ្ឋាភិបាលរបស់អ្នកធ្វើកំណែទម្រង់អប់រំដល់កំរិតណាហើយ?

អង្គការបណ្ឌិតសភាសិវិទ្យា

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៤ គុណភាព

សារៈសំខាន់នៃគុណភាព
វាស់គុណភាព
គ្រូ
ប្រសិទ្ធភាពអប់រំ

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៤ គុណភាព

សារៈសំខាន់នៃគុណភាព

- ការប្រឈមមុខមួយគឺការផ្តល់ការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាដល់កុមារ យុវវ័យ និងមនុស្សពេញវ័យ។ ការប្រឈមមុខមួយទៀតគឺការផ្តល់ការអប់រំដែលមានគុណភាព។
- ប៉ុន្តែ ឱកាសចូលរៀន និងគុណភាពនៃការសិក្សាមានទំនាក់ទំនងគ្នាដោយមិនអាចចៀសបានឡើយ នៅក្នុងការខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីសំរេចគោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។ តាមពិតទៅ គុណភាពគឺជាគោលដៅរបស់អប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។ ការអប់រំដែលពុំមានស្តង់ដារត្រឹមត្រូវអាចកាត់បន្ថយឱកាសនៃការរីកចំរើន និងជាជំហានឆ្ពោះទៅរកអត្រាបោះបង់ការសិក្សា និងត្រួតថ្នាក់។ សភាពបែបនេះកាត់បន្ថយអត្រាចូលរៀននិងចំណាយធនធានច្រើន ។
- នៅអាហ្វ្រិកខាងត្បូង ការអប់រំដែលមានគុណភាពទាបសំរាប់សិស្សស្បែកខ្មៅក្នុងទសវត្សរ៍នៃការបែងចែកវណ្ណៈរវាងពួកស្បែកខ្មៅ និងពួកស្បែកសត្រូវបានដោះស្រាយដោយការផ្តល់នូវវគ្គបំប៉នបន្ថែមចំពោះសាលាដែលពុំមានដំណើរការល្អ កែលំអស្ថានភាព ធនធាន និងការគ្រប់គ្រង ។ លទ្ធផលគឺការកើនឡើងនៃចំនួនសិស្សប្រលងជាប់បញ្ចប់មធ្យមសិក្សាពី ៤៩ ភាគរយ ទៅ ៦៨ ភាគរយនៅក្នុងរយៈពេល ៣ ឆ្នាំ ដល់ឆ្នាំ ២០០២ ។
- សាលាដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងគុណភាពផ្តល់នូវវដ្តនៃការរីកចំរើនជាច្រើនដល់អ្នកសិក្សា —កំលាំងពលកម្មមានជំនាញច្រើន និងចំនួននិស្សិតដែលមានសមត្ថភាពច្រើនបន្តការសិក្សាទៅឧត្តមសិក្សា និងការសន្សំរយៈពេលវែងអាចបង្វែរទិសទៅរកអ្នករៀនក្នុងផ្នែក និងកម្មវិធីសិក្សាផ្សេងៗទៀត ។

ឯកសារយោង :

Percentage of pupils meeting minimum reading mastery levels, by highest and lowest wealth asset score (1995/96)
(Refer:2_1_4_percentage_of_pupils.pdf from CD ROM)

Expected and actual number of hours in the first year of primary school (1994/95).
(Refer:2_1_4_expected_actual_no_of_hours.pdf from CD ROM)

អប់រំបង្កើតពិភពលោក

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៤ គុណភាព

Mean intended instructional time in annual hours for Grades 1 to 6, by per capita income levels (1997)

(Refer:2_1_4_mean_intended_instruct.pdf from CD ROM)

Article: “Seychelles, Mauritius and Kenya get top marks”. In Education Today, January – March 2003, page 11. UNESCO.

(Refer:2_1_4_Seychelles_Mauritius.pdf from CD ROM)

វាស់គុណភាពអប់រំ

- គុណភាពអប់រំរបស់ប្រទេសនីមួយៗគឺជាផលប៉ះពាល់នៃការចំណាយលើការអប់រំ ។ ប៉ុន្តែគុណភាពពិបាកវាស់ ណាស់ ដូចនេះ វាហាក់ដូចជាគោលដៅមួយដែលគេពិបាកនឹងវាស់វែង ។
- ប្រាក់ចំណាយលើវិស័យអប់រំនៅប្រទេសភីលីពីន និងជប៉ុន គឺជាសូចនាករណ៍ ២ ដែលបង្ហាញពីការយកចិត្តទុកដាក់លើគុណភាពអប់រំរបស់រដ្ឋាភិបាលនីមួយៗ ។
- នៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ជាច្រើន ដែលកំរិតនៃការចំណាយសំរាប់សិស្សម្នាក់បាន កើនឡើង ផលរៀនសូត្រ-សិស្សបានធ្លាក់ចុះ ។
- នៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ខ្លះទៀត ធនធានបន្ថែមទៀតត្រូវបានចំណាយលើការចុះ ឈ្មោះសិស្សចូលរៀនច្រើន ។ និយាយម្យ៉ាងទៀត គេខិតខំប្រឹងប្រែងសំរេចឲ្យបាន គោលដៅនៃការចូលរៀនទាំងអស់គ្នា ។
- នៅក្នុងប្រទេសខ្លះនៅអាស៊ី ផលរៀនសូត្រ-សិស្សបានរក្សាស្ថិរភាពត្រឹមតែ ២៥ ប៉ុណ្ណោះ។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងអាហ្វ្រិកសាហារា ការកើនឡើងនៃអត្រាចូលរៀនបានធ្វើឲ្យចំនួនសិស្សនៅ ក្នុងថ្នាក់នីមួយៗមានការកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំង ដែលមានចំនួនមធ្យមប្រហែល ៤០ នាក់ ក្នុងមួយបន្ទប់ ដែលចំនួននេះធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់គុណភាពសិក្សារបស់សិស្ស ។
- គួរលេខបិទបាំងនូវភាពខុសគ្នារវាងប្រទេស និងក្នុងប្រទេស ។ ប៉ុន្តែការពិនិត្យមើល គួរលេខនៃការចំណាយលើបឋមសិក្សានៅក្នុងប្រទេសអ្នកក្នុងបណ្តាឆ្នាំកន្លងមក និង ផលរៀនសូត្រ-សិស្ស និងធ្វើការប្រៀបធៀបជាមួយបណ្តាប្រទេសមួយចំនួនដែលមាន លក្ខណៈសមស្រប អាចផ្តល់ជាសូចនាករណ៍មួយចំនួនអំពីគុណភាព ។

អង្គការបណ្តុះបណ្តាលស្ថាប័ន

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៤ គុណភាព

ហិរញ្ញវត្ថុសំរាប់អប់រំ

(Refer:2_1_3_education_finance.pdf from CD ROM) **Human Resources**

(Refer:2_1_4_human_resources.pdf from CD ROM)

គ្រូបង្រៀន

- គ្រូដែលទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលល្អមានតួនាទីសំខាន់ណាស់ចំពោះគុណភាពអប់រំ ហើយពិភពលោកកំពុងត្រូវការគ្រូបង្រៀនជាច្រើននាក់ ។
- ការប៉ាន់ស្មានចំនួនគ្រូបង្រៀនដែលត្រូវការទូទាំងពិភពលោក ដើម្បីសំរេចសកលកម្ម អប់រំបឋមសិក្សានៅមុន ឬត្រឹមឆ្នាំ ២០១៥ អាចមានពី ១៥ ទៅ ២៥ លាននាក់ ។
- កំរិតប្រាក់ខែគ្រូបង្រៀនមានសារៈសំខាន់ចំពោះសមភាព និងគុណភាពអប់រំ ។
- បើសិនជាគ្រូបង្រៀនបានប្រាក់ខែច្រើនពេក ប្រទេសនោះនឹងមិនអាចមានគ្រូដែលមាន សមត្ថភាពគ្រប់ចំនួនទេ ដូច្នោះទៅវិញ បើសិនជាប្រាក់ខែតិចពេក មិនមានមនុស្សចង់ធ្វើ គ្រូទេហើយសីលធម៌ក៏ធ្លាក់ចុះដែរ ។ ស្ថានភាពមួយណាក៏ដោយក៏ធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ គុណភាពអប់រំដែរ ។
- ប្រធានបទនៃកង្វះគ្រូបង្រៀន និងប្រាក់ខែតែងមានរឿងគួរឲ្យចាប់អារម្មណ៍ និងទាក់ទាញ សាធារណៈជនបានទៀតផង ។ សហព័ន្ធ ឬ សមាគមគ្រូបង្រៀនជាប្រភពដែលមាន ព័ត៌មានច្រើន ។ រដ្ឋាភិបាលក៏ជាអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានដ៏សំខាន់ផងដែរ ។
- ធ្វើការជាមួយដំណោះស្រាយអប់រំ និងប្រើប្រាស់តារាងអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នាលើផ្នែក ផលរៀនគ្រូ-សិស្ស ចំនួនសិស្ស និងព័ត៌មានអំពីប្រាក់ខែគ្រូបង្រៀន អ្នកនឹងបានដឹងពី ស្ថានភាពរបស់គ្រូបង្រៀននៅក្នុងប្រទេសរបស់អ្នក និងដឹងអំពីអ្វីដែលអ្នកចង់បាន ។

ឯកសារយោង :

Articles:

Not enough primary school teachers,

(Refer: 2_1_4_not_enough_primary_school.pdf from CD ROM)

អង្គការបណ្ឌិតសិក្សាស្រាវជ្រាវ

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៤ គុណភាព

“Dealing with teacher shortage”, UNESCO and Education.

(Refer: 2_1_4_dealing_with_teacher.pdf from CD ROM)

Human Resources

(Refer: 2_1_4_human_resources.pdf from CD ROM)

Internal Efficiency: Survival Rates

(Refer: 2_1_4_sur_rates.pdf from CD ROM)

ប្រសិទ្ធភាពអប់រំ

អត្រាត្រួតថ្នាក់ និងអត្រាបោះបង់ការសិក្សាខ្ពស់បង្ហាញពីប្រព័ន្ធអប់រំដែលមានប្រសិទ្ធភាពខ្លោយ ហើយឈានទៅរកគុណភាពខ្លោយផងដែរ។

ការស្រាវជ្រាវបង្ហាញថា ប្រជាជនមិនចង់ឃើញការរៀនត្រួតថ្នាក់ ឬការបោះបង់ការសិក្សាចោលនោះទេ ។ ការត្រួតថ្នាក់ និងការបោះបង់ការសិក្សាធ្វើឱ្យការចំណាយឥតប្រយោជន៍ និងជាឧបសគ្គដល់ការឈានទៅសំរេចគោលដៅអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ។

ប្រទេសជាងពាក់កណ្តាលនៅអនុតំបន់សាហារា អាហ្វ្រិក សិស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមសិស្ស ១០ នាក់ យ៉ាងហោចណាស់ក៏រៀនត្រួតថ្នាក់ម្តងដែរនៅបឋមសិក្សា ។ នៅរដ្ឋអារ៉ាប់ អត្រារៀនឆ្លងថ្នាក់ទី ៥ មានប្រហែល ៩៦ ភាគរយនៅ Bahrain និងប្រហែល ៧៧ ភាគរយនៅ Djibouti ។

អត្រាត្រួតថ្នាក់ និងបោះបង់ការសិក្សា ជាបញ្ហាលំបាកនៅក្នុងបណ្តាបណ្តាជ្រុងៗទៀត ព្រោះស្តង់ដារខុសគ្នាពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយទៀត ហើយកត្តាត្រូវប្រព័ន្ធខ្លះមានតួនាទីសំខាន់ដែរ ដូចជា ភាពក្រីក្រ និងឥរិយាបថយេនឌ័រ ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ តារាងស្ថិតិនៃអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា ស្តីពីអត្រាសិស្សត្រួតថ្នាក់ និងឆ្លងថ្នាក់អាចផ្តល់ព័ត៌មានច្រើនស្តីពីប្រសិទ្ធភាពផ្ទៃក្នុងរបស់ប្រព័ន្ធអប់រំ និងគុណភាពអប់រំ។

ឯកសារពិគ្រោះយោបល់ :

Expected and actual number of hours in the first year of primary school (1994/95)

(Refer: 2_1_4_expected_actual_no_of_hours.pdf from CD ROM)

អប់រំបង្កើតពិសេស

២.១ គោលនយោបាយ និងកម្មវិធី

២.១.៤ គុណភាព

Internal efficiency: Repetition Rates

(Refer: 2_1_4 repetition.pdf from CD ROM)

Internal efficiency: Survival Rates

(Refer: 2_1_4_survival_rates.pdf from CD ROM)

